

ਡੀ ਪੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਐਡਮਿਨ. ਅਤੇ ਹੋਰ (3)। ਡੀ ਪੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਭਾਵੇਂ ਲੇਖਾ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਦੇ ਐਂਡ ਓ) ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਊਟੀ ਜਾਂ ਸਟੋਰ ਖਰੀਦ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਡਰਾਫਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਕਲਰਕ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਡੀ ਪੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੀ। ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਬਰਮਾ ਸ਼ੈਲ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਡੀ ਪੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਇੱਕ ਕੰਮਕਾਰ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਖੇਹਰ ਨੇ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡੀ ਪੀ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਬਰਮਾ ਸ਼ੈਲ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਆਰ ਐਨ ਸਿੱਤਲ ਅਤੇ ਐਮ ਐਮ ਪੁੰਡੀ ਜੇ.ਜੇ.

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1986 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 415 - ਡੀ.ਬੀ

5 ਅਪ੍ਰੈਲ 1988

ਸਬੂਤ ਐਕਟ (1872 ਦਾ 1)- ਐੱਸ. 105, 106 ਅਤੇ 113-ਏ — ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (1860 ਦਾ XLV) — ਐੱਸ. 302 — ਨਵ-ਵਿਆਹੁਤਾ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ — ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ — ਦਾਜ ਦਾ ਇਰਾਦਾ— ਸਿਰਫ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ — ਸਿੱਧਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਣਹੋਂਦ— ਨ. ਵਾਧੂ ਜਡੀਸ਼ੀਆ ਐਲ

(3) 1983(2) ਲੈਬ. ਅਤੇ IC 1629।

Amarjit Singh and others v. State of Punjab (M. M. Punchhi, J.)

ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਜਾਂ ਤਾਂ - ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ—ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ—ਗੁਨਾਹ ਦੀ ਗੁਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ—ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ—ਕੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ- ਐਕਟ ਦੇ ਐੱਸ. 106 ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਦਾਜ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਨੂੰ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਜੰਗਾਲ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਹੇਜ਼-ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਜਦੋਂ ਇਹ. ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ।
(ਪਰਾ 19)

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲਾੜੀ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਤੰਗ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਾਜ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 106 ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾੜੀ ਨੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੇਵਲ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾ ਸਕੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ! ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
(ਪਾਰਾ 21, 22 ਅਤੇ 29)

ਸ੍ਰੀ ਐੱਮ. ਐੱਸ. ਲੋਬਾਨਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅਪੀਲ, ਐਡੀ. ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੇ ਮਿਤੀ 28 ਜੁਲਾਈ, 1986 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ।

ਚਾਰਜ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ :-

ਉਮਰ ਕੈਦ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪਵੇਗਾ। 3,000 ਜੁਰਮਾਨੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕਰਨ

Amarjit Singh and others v. State of Punjab (M. M. Punchhi, J.)

ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 302 ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 34 ਆਈਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ
ਲਈ ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ।

ਜੇ. ਐਨ. ਕੌਸ਼ਲ, ਜੀ.ਸੀ.ਸੰਧੂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਨ।
ਰਾਜ ਲਈ ਡੀ., ਐਨ. ਰਾਮਪਾਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ,

ਨਿਰਣਾ

ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਪੁੰਡੀ, ਜੇ.

(1) ਮੈਂ ਪ੍ਰਿੰਸ ਐਂਡ ਪਾਪਰਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕ ਟਵੇਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਵਿਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਲਝੇ ਹੋਏ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ:

"ਇਹ ਵਾਪਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ."

ਇਸਤਰਾਸ਼ਾ ਪੱਖ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ' ਜਾਂ 'ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ', ਕੇਸ ਅਜਿਹਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਨਵ-ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 'ਦਾਜ਼-ਮੌਤ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਜੁਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਹੀ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਯਕੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਦਰ ਰਾਜ ਦੀ ਇਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਸਮਾਨਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਦੇ ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਤੁਕੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ, ਅਤੇ ਕਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬੇਵੱਸ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਲੈਣ ਦਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਇਹ ਅਪੀਲ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ। 1986 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 415-ਡੀਬੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ, ਅਰਥਾਤ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ * ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ, ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302/34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੁਰਮਾਨੇ ਵਜੋਂ 3,000; ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਸਖਤ ਕੈਦ। 1987 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 23-ਡੀਬੀਏ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਦੋ ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਜਾਣਗੇ।

(3) ਇਸਤਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਕੇਸ ਬਹੁਤ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾ ਹੈ। ਵਿਆਪਕ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(4) ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਮਰ ਕਰੀਬ 23, ਮੈਟਰਿਕ ਤੱਕ ਪੜ੍ਹੀ, 10 ਮਾਰਚ 1985 ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਿੱਠੂਮਾਜਰਾ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਪਰੰਪਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਲਗਭਗ ਸਰਵ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਉਖਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

Amarjit Singh and others v. State of Punjab (M. M. Punchhi, J.)

ਉਸਦੇ ਪੇਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਮਾ ਵਾਲੀਆ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਘਰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਾਲਗ ਮੈਂਬਰ, ਪਤੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਦਾ ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਸਟੇਟ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸਨ। ਇਹ ਤਿੰਨੋਂ ਲੋਕ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਲੋਕ ਸਨ।

(5) ਬਾਰੇ 7-| ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1985 ਨੂੰ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਸ਼ਾਮ 7.50 ਵਜੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਿਭਾਗ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ, ਨੇ ਹਾਜ਼ਰ ਕੀਤਾ।, ਪਟਿਆਲਾ। ਉਸ ਨੇ ਥਾਣਾ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨ, ਪਟਿਆਲਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟੈਲੀਫੋਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਜਗਤ ਰਾਮ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਡੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਵੱਲੋਂ ਵਾਇਰਲੈੱਸ ਰਾਹੀਂ ਥਾਣਾ ਜੁਲਕਾਂ ਦੇ ਥਾਣਾ ਜੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਸ਼ੱਕੀ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

(6) 27 ਅਕਤੂਬਰ 1985 ਨੂੰ ਰਾਤ 9 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਪਿੰਡ ਮਿੱਠੂ ਮਾਜਰਾ ਵਿਖੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪੇਕੇ ਘਰ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਉੱਥੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਅਤੇ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਦੋਸਤ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪਈ ਮਿਲੀ। ਥਾਣਾ ਜੁਲਕਾਂ ਦੀ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਲੈ ਕੇ ਉੱਥੇ ਪੁੱਜਿਆ। ASI ਝੰਡਾ ਸਿੰਘ PW-9 ਨੇ 28 ਅਕਤੂਬਰ 1985 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ 12.05 ਵਜੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ PW-4 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਵਿਚਾਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਣ 'ਤੇ ਹੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀਐਫ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ। ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀਐਫ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ PW-4 ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਜ ਵਿੱਚ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਜਦੂਤ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਬੁਲੇਟ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਪਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੀਮਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਗਲਤ ਬਹਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ।

(7) ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਮਿੱਠੂ ਮਾਜਰਾ ਵਿਖੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸ.

ਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ 28 ਅਕਤੂਬਰ 1985 ਨੂੰ ਸਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

(8) The Theo fo i lloving, day, Cono 1 ਅਕਤੂਬਰ 29, 19853 ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੀ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਹਿਮਾ ਵਾਲੀਆ ਵਿਖੇ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਿਨ ਹੀ ਐਸ.ਆਈ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-8, ਥਾਣਾ ਜੁਲਕਾਂ ਦੇ ਥਾਣਾ ਘਰਿੰਡਾ, ਪੁਲਿਸ ਥਾਣਾ ਜੁਲਕਾਂ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚੇ। ਉਥੇ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਾਮ 5.15 ਵਜੇ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਕਿ ਬਿਆਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302/34 ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਾਲਜ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਜੁਲਕਨ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਾਬਕਾ. ਪੀ.ਈ. ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸੱਤ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ 6/7 ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਥਿਤ ਦੇਸ਼ੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ 22/23 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਮਾਸੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਭੋਗ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਨਾ ਪੁੱਜ ਸਕੇ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਘਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜਦੂਤ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ, ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਉਸ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਅਤੇ ਤਾਅਨੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੁਲਟ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦਾਜ ਵਿੱਚ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਕਿ 27 ਅਕਤੂਬਰ 1985 ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਮੁਲਜ਼ਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ , ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਬੁਲਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੇਖੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸਦੇ ਨੱਕ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਨ ਵਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਕਿ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਦਾ ਉਸਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਕਿ ਉਹ ਪਿੰਡ ਮਹਿਮਾ ਵਾਲੀਆ ਵਿਖੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਸੀ ਕਿ ਤਿੰਨ ਨਾਮੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੈ। ਨਾਕਾਫੀ ਦਾਜ ਲਿਆਉਣ ਕਾਰਨ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਬਿਆਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਸੇ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਏਐਸਆਈ ਝੰਡਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਐਫ. ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ 1-F ਵਿੱਚ ਜੋ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਉਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PE ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦਾਅਵਾ ਬਣ ਗਿਆ।

(9) ਇਸ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹਰਕਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਫੋਰੈਂਸਿਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ, ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਡਾ. ਓ.ਪੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਡਾ. ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮੌਤ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਪੇਪਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵੀਸੈਰਾ ਦੇਸ਼ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਰਸਾਇਣਕ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਵਿਸੈਰਾ ਵਿਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜ਼ਹਿਰ ਘਾਤਕ ਡੋਜ਼ ਵਿਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਨੱਕ ਨੂੰ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕਰਨ ਨਾਲ ਦਮ ਘੁੱਟਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਹਿਰ ਘਾਤਕ ਖੁਰਾਕ ਵਿਚ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜ਼ਹਿਰ ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੁੰਗੜਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅੰਤ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-8 ਆਪਣੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਰੱਕੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਮੌਤ ਸਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਪ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(10) 8 ਨਵੰਬਰ 1985 ਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਡੀਐਸਪੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ-12 ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਉਹ 14 ਨਵੰਬਰ 1985 ਨੂੰ ਹੀ ਪਿੰਡ ਮਿੱਠੂ ਮਾਜਰਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਉਸਨੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 16 ਨਵੰਬਰ 1985 ਨੂੰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। 18 ਨਵੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ, ਉਸਨੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6 ਸਮੇਤ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੁਬਾਰਾ ਦੁਰਜ ਕੀਤੇ। ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਸਰਵਣ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਸਤਪਾਲ ਵਾਸੀ ਨਨੇਓਲਾ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਾ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਸ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮੋਨੀਆ ਪਿਲਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(11) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਸਬੂਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਸਨ: -

- (1) ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਭਰਾ ਜਸੋਲ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਅਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨੋਰਥ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਸੀਆਰਸੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸਬੂਤ ;
- (2) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6 ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਅਰਧ-ਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ ਜੋ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਸਨ।

27 ਅਕਤੂਬਰ 1985 ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਘਰੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਮਾਰਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਟਿਆ;

- (3) ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਰੀਚਾ ਸਿੰਘ PW-7 ਨੇ ਸੁਣਿਆ। ਉਕਤ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਸਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਫੜੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਤੇ ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਵਾਲਾ ਕੱਪੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ;
- (4) ਹਿੰਸਾ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਗੱਤਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਬੂਤ; ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ
- (5) ਹਾਲਾਤ ਅਤੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕਤਲੇਆਮ ਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(12) ਇਲਜ਼ਮ ਦੀ ਥੀਸਪਲੇਸ਼ ਆਮ ਸੀ। w ਇਹ ਧਾਰਾ 313, ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

“ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿਹਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਦੋ ਵਾਰ ਆਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਫਿੱਟ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਭਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਡਾਕਟਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਮਾਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਨੈਨੋਲਾਟ ਦੇ ਸਰਵਨ ਕੁਮਾਰੰਦ ਸਤ ਪਾਲ। ਕੋਈ ਬਿਹਤਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੋਵੇਂ 'ਐਮਬੀਬੀਐਸ ਅਤੇ ਐਲਐਸਐਮਐਫ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਰਜਿਸਟਰਡ ਮੈਡੀਕਲ ਪ੍ਰੈਕਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਵੀ; ਉਹ' ਫਿੱਟ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਮੇਰੀ ਭਰਜਾਈ ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਹੋਸ਼ ਪਈ ਪਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਰਾ ਨੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਖੇਤ. ਟੀ ਉਸ ਦਿਨ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾ: ਸਰਵਣ ਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਲੈ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਅਮੋਨੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਆ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਡਾ: ਸਰਵਣ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਨਨੋਓਲਾ ਵਿਖੇ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਬੇਹੋਸ਼ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬੇਹੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਚਮਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣਾ; ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਮੇਰੇ ਸਹੁਰੇ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਝੂਠਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕੁੱਟਮਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟਿਆ। ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਬਿਮਾਰੀ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾ ਲਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(13) ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਬਚਾਅ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ।

(14) ਅਪੀਲ ਲਈ, ਸ਼੍ਰੀ ਜੇ.ਐਨ ਕੌਸ਼ਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਹਰ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ। ਉਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਮਲਾ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-6 ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-7 ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇਕਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦਾ ਕੇਸ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਤੇ ਵੀ ਉਹ ਰਗੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ? ਜੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵਾਧੂ-ਨਿਆਇਕ ਕਬੂਲਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 106, ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ; ਸਬੂਤ ਦਾ ਨਿਯਮ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

(15) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੀਵਾਨੀ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ

Amarjit Singh and others v. State of Punjab (M. M. Punchhi, J.)

ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਅਜੀਬ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਵਲ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਹੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ "ਅਜਿਹੀ ਨੈਤਿਕ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ।" (ਐਮ. ਮੋਨੀਰ, 1986 ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਾਅ ਆਫ਼ ਐਵੀਡੈਂਸ ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਆਰ.ਵੀ. ਸਟੈਮਜ਼ ਵਿੱਚ ਬੈਸਟ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ)। ਜਿੱਥੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਨੈਤਿਕ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਬਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਸ਼ੱਕ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਦੋਸ਼ੀ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਿਤੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਪੂ ਡੈਂਸ ਦਾ ਨਿਯਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਜਿਹੀ ਨੈਤਿਕ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਕਈ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 105 ਅਤੇ 106 ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

"105. ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।—ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ (1860 ਦੇ XLV) ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਮ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ; ਜਾਂ ਉਸੇ ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪਵਾਦ ਜਾਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੰਨੇਗੀ।

106. ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂਤ।

- (a) ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਚਰਿੱਤਰ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਸ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
- (b) A 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਟਿਕਟ ਦੇ ਰੇਲਵੇ 'ਤੇ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ: ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਟਿਕਟ ਸੀ।

(16) ਇਹ 'ਪ੍ਰਤੱਖ' ਅਤੇ 'ਸਥਿਤੀ ਸਬੂਤ' ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਕਿਹਾ, 'ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤ' ਉਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਬਿੰਦੂ ਤੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ, ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਰਕ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸਵਾਲ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤ, ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਗੇਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ: -

- (1)) ਉਹ ਹਾਲਾਤ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਲਾਜ਼ਮੀ ਜਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ' ਅਤੇ 'ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ' ਨਹੀਂ।
- (2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਭਾਵ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਰਿਕਲਪਨਾ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਸਿਵਾਏ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ।
- (3) ਹਾਲਾਤ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
- (4) ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਪਰਿਕਲਪਨਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ
- (5) ਸਬੂਤ ਦੀ ਇੱਕ ਲੜੀ ਇੰਨੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਟੇ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਨਾ ਛੱਡਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ • ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਦਾ ਤੰਬੂ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੰਮ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(17) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਹਰ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਵਿਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ: ਧਾਰਾ, ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਮਾਮਲਾ ਵਿਰੋਧ, ਭਾਵੇਂ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾਂਹ-ਪੱਖੀ, ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਜੀਬ ਹੈ।

(18) ਵਿਵਿਅਨ ਬੋਸ, ਸ਼ੁੱਠ ਨਾਥ ਮਹਿਰਾ ਬਨਾਮ ਅਜਮੇਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੇ .

“(11) ਇਹ ਆਮ ਨਿਯਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਸ. 106 ਹੈ।

~ (1) ਏਆਈਆਰ 1956 ਐਸਸੀ 404

Amarjit Singh and others v. State of Punjab (M. M. Punchhi, J.)

ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਇਹ ਕੁਝ ਖਾਸ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰ 'ਤੇ ਅੰਸ਼ਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਜੋ "ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ" ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਸ਼ਕਲ ਜਾਂ ਅਸੁਵਿਧਾ।

ਸ਼ਬਦ "ਖਾਸ ਕਰਕੇ" ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਤੱਥ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰਵ-ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਾਂ ਅਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ ਦੀ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਤਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਕੌਣ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। .

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਐਟੀਗੱਲਾ ਬਨਾਮ ਦ ਕਿੰਗ, 1936 ਪੀਸੀ 169 (ਏਆਈਆਰ ਵੀ 23) (ਏ) ਅਤੇ ਸੋਨੇਵੀਰਤਨ ਬਨਾਮ ਆਰ, 1936-3 ਏਆਈਐਲ ਈਆਰ 36 ਪੀ. 49(ਬੀ)।" (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

(19) ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜੰਗਲ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਹੇਜ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਘਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਾਰਨ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਸਬੂਤ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਟ ਕੇਸ ਜਦੋਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਵਾਨ ਲਾੜੀ, ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਛੱਤ ਹੇਠ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਛੱਤ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਨਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪਲਾਂਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਸਦਮੇ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਨਵੀਂ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਜੜ੍ਹਾਂ ਫੜਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਢਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਡਰ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ। ਜੇਕਰ ਪਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਡਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੌਣ ਤੋਂ ਵੀ ਡਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਜੇਕਰ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਸਮਾਜ ਦੁਲਹਨ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਹਰ ਸਮੇਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਨਿਗਾਹ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਜਿਉਂਦਾ ਸਰੀਰ ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇੱਕ ਲਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਮਾਜ ਘਰ ਦੇ ਕੈਦੀਆਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 106, ਇੰਡੀਅਨ ਈਵੀ ਡੋਸ ਐਕਟ, 1872 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਵਿਅਨ ਬੋਸ, ਜੇ. ਉਸੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ :-

“ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਭਾਗ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਆਮ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਸੰਤੁਲਨ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦਾ ਅਸੰਤੁਲਨ ਜੋ ਕੁਝ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀਤਾ ਅਤੇ ਕੇਸ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਵਰਗ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਬੇਝ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲਦਾ।

(20) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਦਲਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪੈਟਰਨ ਵਿੱਚ, ਦਾਜ ਦੇ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਔਰਤ-ਪੀੜਤ ਵੀ ਹਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਚਲੀ ਗਈ ਹੈ। ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਚੁਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ, ਪ੍ਰਤੱਖ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਹਾਲਾਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧ ਯੋਗਤਾ, ਜੋ 'ਚੇਨ ਪੀ.ਐੱਫ. ਦੋਸ਼ੀ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਜੱਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੁਖਦਾਈ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ ਹੈ।

(21) ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੂਜੇ ਦਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਅਸਲ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 105 ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੀ ਸਥਿਤੀ. ਲਾੜੀ ਇਸ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਉਸ ਦੀ ਭਲਾਈ ਅਤੇ physical ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਰੋਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਹ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਲ ਕਰਨ ਲਈ

ਜੁਰਮ ਬਾਰੇ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤੋਂ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ

Amarjit Singh and others v. State of Punjab (M. M. Punchhi, J.)

ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਇਰਸ - ਜੂਡੈਕਸ ਡੈਮਨਸਟਰੇਟਰ-ਕਮ-ਮੋਸ਼ੋਸ ਅਬਸੋਲਵਿਟਰ। "ਜੱਜ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

(22) ਬਦਲਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 106, ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ, 1872 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਬੂਤ ਦਾ ਨਿਯਮ, ਵਿਆਹੁਤਾ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਸੰਕੁਚਿਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਤਿੱਖਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 113-ਏ ਵਿੱਚ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਥੇ ਪੁਨਰ-ਨਿਰਮਾਣ ਯੋਗ ਹੈ:

“113-ਏ. ਇੱਕ ਵਿਆਹੁਤਾ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਲਈ ਉਕਸਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ।- ਜਦੋਂ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੁਆਰਾ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਔਰਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਸੀ, ਅਦਾਲਤ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ।

ਵਿਆਖਿਆ। -ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, "ਬੇਰਹਿਮੀ" ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438-ਏ (1860 ਦਾ 46) ਵਿੱਚ ਹੈ।"

ਜੇਕਰ ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਉਕਸਾਉਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਉਭਾਰਨਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੁੜ- ਬੁਟੇਬਲ ਵੀ ਹੈ। ਰੋਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (2) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 113-ਏ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸਾਰਥਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਦਾਜ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 106 ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1982, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦੁਲਹਨ ਜਿਸਦੇ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ

(2) 1986 CrI. ਐਲ.ਜੇ. 2087

almarjit Singh and others v. State of Punjab (M. M. Punchhi, J.)

ਇੱਕ ਨੈਤਿਕ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ 'ਤੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕਿ ਕੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(23) ਹੁਣ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ। * ਲਈ ਜੋ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖੀ ਹੈ; ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ; ਇਹ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(24) ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-3 ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-4 ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਜ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ* ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਸੀ ਬਿਟ ਵਿੱਚ. ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਪੀ.ਐਫ. ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸ਼ੱਕ ਸੀ ਜਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੀਮਤੀ ਭੈਣ ਦੀ ਮੌਤ ਬਾਰੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਅਪੈਂਡੀਸਾਈਟਿਸ ਲਈ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਪੇਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅੱਖਰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪੇਟ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸੰਭਵ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਉਦਾਸੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤੀ ਦੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕੋਈ ਪੱਤਰ ਵਿਹਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਸੀਂ * ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ * ਜੱਜ ਏਆਈਡੀ ਪੀਡਬਲਯੂ.-3 ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੀਡਬਲਯੂ.-4 ਸੰਬੰਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਸਕਰਣ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

(25) ਅਮਰਗਲ ਸਿੰਘ PW-6;e ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਕਤੂਬਰ 127, 1985 ਨੂੰ 4 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਉਹ ਪ੍ਰਫਤੈਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਚਰੇਰੀ ਭੈਣ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਘਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ ਗੱਡੀ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਧੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਰੌਲਾ ਪਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 'ਉਸਦੀ ਮਾਸੀ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।' ਉਸ ਨੇ ਬਾਉਂਡਰੀ ਵਾਲ 1 ' ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਤਿੰਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। * ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਘਰੇਲੂ ਮਾਮਲਾ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਬਿਆਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ 18 ਨਵੰਬਰ, 1985 ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੌਕਾ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਉਹ ਜਾਤ ਪੱਖੋਂ ਇੱਕ ਨੰਗਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਟ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸੀ। ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੰਧ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪਾਰ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਡਰਾਫਟਸਮੈਨ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਧ 5 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਸ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਕੰਧ ਦੀ ਉਚਾਈ ਅਹਿਮੀਅਤ ਗੁਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਥਾਣਾ ਜੁਲਕਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪਾਤਰਾਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਵਾਹ » ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਅਜਿਹੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਚੰਗੇ ਲਈ ਸੁਧਾਰ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕਾਂ 'ਤੇ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਸਨੇ ਜੋ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਤਿੰਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਟਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਹਿਰ ਪਿਲਾਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਸੱਟਾਂ ਕਿਸੇ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਗਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸ ਨਾਲ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗਵਾਹ 'ਤੇ ਸਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਸਦੇ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਸਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਘਰ ਦੀ ਕੈਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਫਿਰ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ।

(26) ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਗਵਾਹ ਪਿੰਡ ਹਾਜ਼ੀਪੁਰ ਦਾ ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਹੈ। ਉਹ 10 ਨਵੰਬਰ 1985 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਭਾਂਖਰ ਵਿਖੇ ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਆਏ ਸਨ। ਉਹ ਘਬਰਾ ਗਏ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ 27 ਅਕਤੂਬਰ 1984 ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਦਾਜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਉਹ ਸਮਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਲੇਟ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦੀ ਉਮੀਦ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ > ਰਾਜਦੂਤ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਨੂੰ ਦਾਜ ਦੀਆਂ ਘਟੀਆ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਦਲਵਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਤਿੰਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਦੇਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਿਰ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਜ਼ਹਿਰ ਕਾਰਨ ਬਿਮਲ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਕੌਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਹਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੱਤਾਂ ਤੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਦਾ ਕੱਪੜਾ ਮਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਮੂੰਹ ਅਤੇ ਨੱਕ ਵੀ ਦਬਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜੋ ਸੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਗਵਾਹ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਗਵਾਹ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਝੂਠਾ ਗਵਾਹ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਸ ਗਵਾਹ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਉਕਤ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇਣ ਲਈ ਸਿੱਧੇ ਉਸ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਗਏ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਪਿੰਡ ਭਾਂਖਰ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਗਏ ਸਨ। ਭਰਪੂਰ ਸਿੰਘ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ. ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਜਿੱਤ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਗਵਾਹ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(27) ਬੀਓਪੋਇਸੇਨੀ ਨੇ 3 ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਰ- ਐਸ ਚਿਨਾਇਨ ਸੀ। ਸਟਰਾਈਚਾਈਨ ਪੰਜਾਬ ਪੋਇਜ਼ਨਜ਼ ਪੋਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਸੇਲ ਰੂਲਜ਼, 1966 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਹਿਰ ਐਕਟ, 1919 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਜ਼ਹਿਰ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਈਟਮਾਂ 49 ਅਤੇ 62 ਇਸ ਨੂੰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 'ਨਕਸ ਵੈਮਿਕਾ' ਅਤੇ 'ਸਟ੍ਰਾਈਕਨਾਈਨ' ਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਕਵਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੋਦੀ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਜੂਰੀਸ ਪੂਡੈਂਸ ਐਂਡ ਟੈਕਸੀਕੋਲੋਜੀ (ਵੀਹਵੀ ਐਡੀਸ਼ਨ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਟ੍ਰਾਈਕਨਾਈਨ ਦੀ ਘਾਤਕ ਖੁਰਾਕ 60 ਤੋਂ 100 ਮਿਲੀਗ੍ਰਾਮ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਘਾਤਕ ਜ਼ਹਿਰ. ਇਹ ਜ਼ਹਿਰ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀੜੇ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੁੰਗੜਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਹ ਘੁੱਟਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਦਮ ਘੁੱਟਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਆਮ ਘਾਤਕ ਮਿਆਦ, ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੋ ਘਟਿ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਛੇ ਘਟਿ ਤੱਕ ਵੀ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਡਾ. ਓ.ਪੀ. ਅਗਰਵਾਲ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-2 ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦਮ ਘੁਟਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਸਾਹ ਘੁਟਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਹ ਘੁਟਣ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਹੋਣ ਅਤੇ ਨੱਕ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮੌਤ ਘਾਤਕ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਸਟ੍ਰਾਈਕਾਈਨ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡਾ: ਅਗਰਵਾਲ ਦੀ ਰਾਏ ਡਾ: ਮੋਦੀ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਸਟ੍ਰਾਈਚ ਨੌ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ।

(28) , ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਹੱਤਿਆ। ਡਾ: ਅਗਰਵਾਲ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਲਾਸ਼ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਚਾਰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਮਿਲੇ ਹਨ:-

1. ਨੱਕ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਮਲਟੀਪਲ ਘਬਰਾਹਟ ਅਤੇ ਸੱਟਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਨੱਕ ਦੀ ਨੋਕ 'ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਨ. ਘਬਰਾਹਟ ਅਤੇ contusions ਹੇਠ ਸੋਜ ਸੀ.
2. ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪਾਸੇ 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ x 5 ਸੈ.ਮੀ. ਸਥਾਨਕ ਸੋਜ ਵੀ ਦੇਖੀ ਗਈ।
3. ਦੋਹਾਂ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰਲੇ ਪਾਸੇ ਕਈ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਛਾਲੇ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਧੱਬਿਆਂ ਦੇ ਉੱਪਰ ਸਥਾਨਕ ਸੋਜ ਅਤੇ ਜ਼ੀਮਿਆ ਹੋਇਆ ਖੂਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।
4. ਜੀਭ 'ਤੇ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਖਮ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਸੱਟਾਂ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਆਪਣੇ ਆਪ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਿੰਸਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਅਤੇ ਖੱਬੇ ਕੰਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ X 5 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ, ਜਿਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਥਾਨਕ ਸੋਜ ਸੀ, ਸਟ੍ਰਾਈਕਨਾਈਨ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਬਾਰੇ , ਡਾ. ਮੋਦੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰਵ-ਉਲੇਖਿਤ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਕਿ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਧੱਬੇ ਦੇਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਖਮ ਸਮਝੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਸਿਰਫ ਸੱਟਾਂ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 4 ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਭਾਵਿਤ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਸੀ। ਪਰ ਸੱਟਾਂ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਹੀ ਸਿੱਟਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਤਲੇਆਮ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜ਼ਹਿਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਿੱਟਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(29) ਇਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਝੂਠਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਐਸਬੀ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (ਡੀਵੀ ਸਹਿਗਲ, ਜੇ.)

ਮ੍ਰਿਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਟੈਂਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਇਸਤਰਾਸਾ

ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਹੀ ਸੀ ਜੋ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਹਸਪਤਾਲ, ਪਟਿਆਲਾ ਲੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੀ.ਡਬਲਯੂ.-1 ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਡੀਡਬਲਯੂ.-3 ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਪੀਡਬਲਯੂ.-6 ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਦਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਮੇਂ ਬੈਠੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਕਤਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੇਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(30) ਸਖਿਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਜੁਰਮ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਘਟਨਾ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਦਾ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦਾ ਤੱਥ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਬਚਾਅ ਝੂਠਾ, ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਮੌਤ ਗੈਰ-ਕੁਦਰਤੀ ਮੌਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰੈਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਬਿਮਲ ਕੌਰ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਰਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਕੀਨਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਰਾਜ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

(31) ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਪੀਲਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਡੀਵੀ ਸਹਿਗਲ ਜੇ.

ਬੀ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

1986 ਦਾ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 6379

12 ਮਈ 1988

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨਜ਼, 1958—ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 8—
ਭਾਰਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੈਂਬਰ